

SA's Leading Past Year

Exam Paper Portal

You have Downloaded, yet Another Great Resource to assist you with your Studies 😊

Thank You for Supporting SA Exam Papers

Your Leading Past Year Exam Paper Resource Portal

Visit us @ www.saexampapers.co.za

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NATIONAL SENIOR CERTIFICATE

KREITI YA 12

SEPEDI LELEMETLALELETŠO LA BOBEDI (SAL)

LEPHEPHE LA BORARO (P3)

DIBATSELA 2023

MEPUTSO: 80

NAKO: Diiri tše 2½

Palomoka ya matlakala a dipotšišo ke 6.

DITAELO LE TSHEDIMOŠO

1. Lephephe le, le arotšwe ka DIKAROLO TŠE THARO, e lego YA A, YA B le YA C.

KAROLO YA A: Ditaodišo (40)
 KAROLO YA B: Ditšweletšwa tša tirišano tše telele (20)
 KAROLO YA C: Ditšweletšwa tša tirišano tše kopana (20)

2. Araba potšišo YE TEE KAROLONG YE NNGWE le YE NNGWE.
3. Araba ka Sepedi.
4. Thoma KAROLO YE NNGWE le YE NNGWE letlakaleng LE LEFSA.
5. Beakanya (ka tsela ya mmepe wa monagano, seswantšho, mantšu a bohlokwa le tše dingwe) o be o dire padišišobohlatse. Peakanyo ya gago e tšwelele PELE ga ditšweletšwa ka moka.
6. Peakanyo e bonagale gabotse. E laetše ka go thala mothalo wa go putla.
7. Nako yeo e šišinywago:
 KAROLO YA A: Metsotso ye 75
 KAROLO YA B: Metsotso ye 38
 KAROLO YA C: Metsotso ye 37
8. Dikarabo di nomorwe go swana le dipotšišo.
9. Efa KAROLO YE NNGWE le YE NNGWE hlogo ya maleba.
10. Ngwala ka bothakga le ka mongwalo wa go balega.

KAROLO YA A: DITAODIŠO**POTŠIŠO YA 1**

Kgetha YE TEE ya dihlogo tše di latelago gomme o ngwale taodišo ka mantšu a magareng ga 200 le 250 ka yona.

Taodišo e rulaganywe ka lenaneo la go swana le la mmepe wa monagano goba lenaneo leo le ka go thušago go rulaganya. O tla fiwa meputso ya go rulaganya. Peakanyo ya gago e tšwelele PELE ga taodišo.

- 1.1 Go tsena sekolo ka go šielana e bile sentšwelakae. [40]
- 1.2 Afrika-Borwa ka fase ga ketapele ya mosadi. [40]
- 1.3 Go balwa ga batho ka nageng ke ba lekala la StatsSA. [40]
- 1.4 Ke paletšwe, fela nka se itlhoboge! [40]
- 1.5 Boipelaetšo bja ditirelo e šetše e no ba setlwaedi. [40]

Kgetha seswantšho SE TEE go tše di latelago gomme o ngwale taodišo ka sona. Ngwala potšišo (1.6, 1.7 GOBA 1.8) gomme ofe taodišo hlogo ya maleba.

HLOKOMELA: Go be le kamano gare ga seswantšho le karabo.

1.6

[Mothopo: Inthanete]

[40]

1.7

[Mothopo: Inthanete]

[40]

1.8

[Mothopo: Inthanete]

[40]

PALOMOKA YA KAROLO YA A:

40

KAROLO YA B: DITŠWELETŠWA TŠA TIRIŠANO TŠE TELELE**POTŠIŠO YA 2**

Kgetha SE TEE sa ditšweletšwa tša tirišano tše telele gomme o ngwale ka mantšu a magareng ga 80 le 100 ka ga sona.

Setšweletšwa se rulaganywe ka lenaneo la go swana le la mmepe wa monagano goba lenaneo leo le ka go thušago go rulaganya. O tla fiwa meputso ya go rulaganya. Peakanyo ya gago e tšwelele PELE ga setšweletšwa.

2.1 LENGWALO LA SEGWERA/SETLWAEDI

Ka morago ga go ngwala mphato wa marematlou, ga o tsebe gore o kgethe lekala lefe la dithuto.

Ngwalela mogwera wa gago lengwalo o mo kgopele maele.

[20]**2.2 LENGWALO LA SEMMUŠO**

Lebenkele la kgauswi le sekolo sa geno le rekiša dijo tšeo di fetilwego ke nako.

Ngwalela ba Kgoro ya tša Maphelo lengwalo go ba lemoša ka se.

[20]**2.3 POLELO**

O kgethilwe go ba seboledi sa letšatši kopanong ya baithuti ba Mphato wa Marematlou sedikong sa geno. Kopano e mabapi le mananeo a go gašwa ga dithuto seyalemoyeng.

Ngwala polelo yeo o tlogo go efa ka letšatši leo.

[20]**2.4 POLEDIŠANO**

Dithuto tša tlaleletšo tšeo di abjago ke Lefapha la Thuto ka Mekibelo le matšatši a maikhutšo ke sentšwelakae.

Ala poledišano ye e kgodišago magareng ga Mpho le Kwano mabapi le bohlokwa bja go tsenela dithuto tše.

[Mothopo: Inthanete]

[20]**PALOMOKA YA KAROLO YA B:****20**

KAROLO YA C: DITŠWELETŠWA TŠA TIRIŠANO TŠE KOPANA**POTŠIŠO YA 3**

Kgetha SE TEE sa ditšweletšwa tša tirišano tše kopana gomme o ngwale ka mantšu a magareng ga 60 le 80 ka ga sona. Setšweletšwa se rulaganywe ka lenaneo la go swana le la mmepe wa monagano goba lenaneo leo le ka go thušago go rulaganya. O tla fiwa meputso ya go rulaganya. Peakanyo ya gago e tšwelele PELE ga setšweletšwa.

3.1 KARATA YA TALETŠO

Mogolo wa gago Mapulana o aloga dithutong tša bodirelaleago bekeng tše tharo tše di tlogo.

Thala karata ya go mema ba meloko le bagwera ka moka go tla moletlong woo.

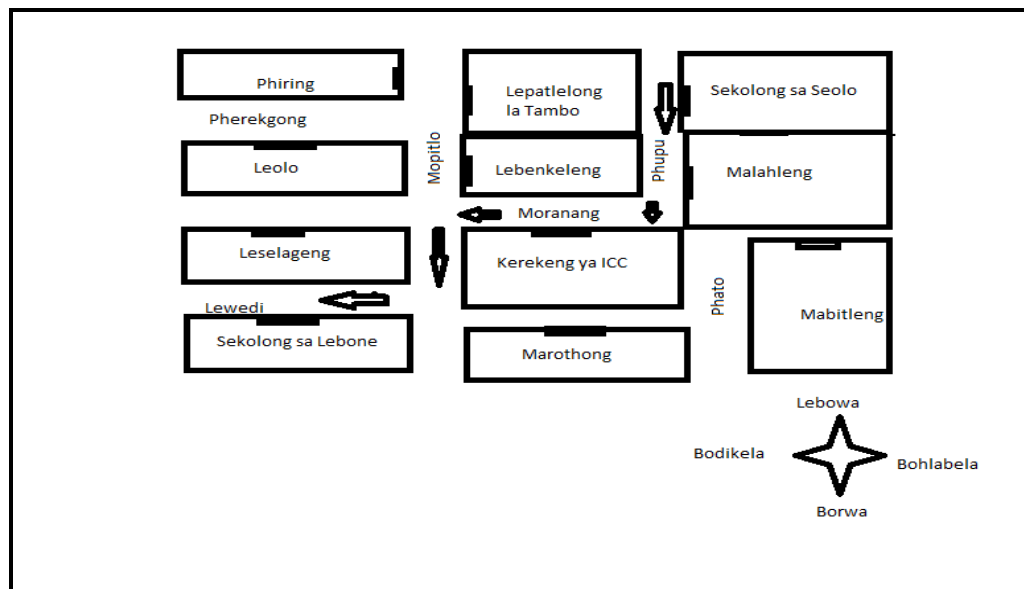
[20]**3.2 MELAETŠA YE MEKOPANA (WHATSAPP)**

Barutwana ba Mphato wa Marematlou le morutiši wa bona ba hlamile sehlophana sa *WhatsApp* sa go ithuta ka nako ya ge ba be ba dutše gae. Hlama poledišano ya *WhatsApp* magareng ga bona mabapi le go rarolla bothata bjo ba kopanego nabjo ge ba bala.

[20]**3.3 DITŠHUPETŠO**

Barutwana ba Sekolo sa Seolo ba nyaka go tla go bapala kgwele ya maoto le barutwana ba Sekolo sa lena sa Lebone.

Ba ngwalele ditšhupetšo go tloga sekolong sa bona go fihla go sa lena.

[20]

PALOMOKA YA KAROLO YA C: 20
PALOMOKA YA TLHAHLOBO: 80